

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคถิ่นไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งยุบพรรคถิ่นไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

๑. ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า

๑.๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคถิ่นไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ พรรคถิ่นไทยจึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเป็นเวลามากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่หัวหน้าพรรคถิ่นไทยไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคถิ่นไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

๑.๒ เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคถิ่นไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ได้มีการจัดส่งคู่มือการปฏิบัติงานของพรรคการเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ

ปฏิบัติงานของพรรคการเมือง คู่มือดังกล่าวมีการระบุรายละเอียดวิธีการในการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พร้อมทั้งโทษไว้อย่างชัดเจน และในคราวประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ อาคารชินวัตร ๓ กรุงเทพมหานคร โดยมีนายประเสริฐ ลิ้มประเสริฐ ผู้อำนวยการพรรค นายคมชาญ หทัยลักษณ์ และนายกิติภณ พงศ์พิทยา ผู้ช่วยผู้อำนวยการพรรคถิ่นไทย เข้าร่วมประชุมด้วย ได้มีการแจ้งเดือนให้ทราบว่า พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นับถึงสิ้นปีปฏิทิน ต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด ต่อมาพรรคถิ่นไทยได้จัดส่งเอกสารการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ พร้อมทั้งการรับรองงบการเงินประจำปี ๒๕๕๓ โดยการรายงานผลงานของกรรมการบริหารพรรคมีหัวข้อตามแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) เป็นไปตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด แต่การดำเนินดังกล่าวได้ดำเนินการเมื่อเลยเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว ต่อมาวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พรรคถิ่นไทยได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามแบบที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงใช้เวลาในการตรวจสอบระยะหนึ่งด้วยความรอบคอบ แล้วนำเสนอต่อ นายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อขอให้ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๓๕ ซึ่งกรณีนี้นายทะเบียนเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และนำคำร้องส่งศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๔

๒. หัวหน้าพรรคถิ่นไทยมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปได้ว่า

พรรคถิ่นไทยดำเนินการทางการเมืองมาโดยต่อเนื่อง ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการตามความเป็นจริง และเข้าใจโดยสุจริตว่า เอกสารรายงานกิจการของพรรคที่ดำเนินในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และส่งให้ผู้ร้องนั้นถูกต้องและมีรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญตามกฎหมายแล้ว แต่เมื่อทราบภายหลังว่า รายงานการดำเนินกิจการตามมาตรา ๓๕ ยังไม่สมบูรณ์ จึงรีบเรียงใหม่ตามแบบส่งให้ผู้ร้องเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ การที่ผู้ร้องรับเอกสารโดยไม่มีการทักท้วง แสดงว่าพรรคถิ่นไทยมิได้เจตนาฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงการส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรค หากผู้ร้องเห็นว่า พรรคถิ่นไทยดำเนินการไม่ถูกต้อง จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วัน เพื่อให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรค โดยผู้ร้องต้องทราบว่า พรรคการเมืองใดส่งหรือไม่ส่งรายงานภายในวันที่ ๑ เมษายน จึงต้องยื่นคำร้องต่อ

ศาลรัฐธรรมนูญภายในวันที่ ๑๕ เมษายน การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ คำร้องจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะขาดอายุความในการดำเนินคดี และเนื่องจากพรรคถิ่นไทย เป็นนิติบุคคล การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอยุบพรรคถิ่นไทย โดยผู้ถูกร้อง คือ นายพิจิตต รัตตกุล จึงเป็นการยื่นคำร้องผิดตัว ด้วยเหตุดังกล่าว จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด ดังนี้

๒.๑ ขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ครบถ้วนแล้ว

๒.๒ ขอให้วินิจฉัยว่า คำร้องของผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ขาดอายุความ ในการดำเนินคดี

๒.๓ ขอให้วินิจฉัยว่า คำร้องของผู้ร้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะยื่นคำร้องผิดตัวบุคคล

๓. ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยการออกนั่งพิจารณา เพื่อรับฟังคำแถลงของ คู่กรณี ดำเนินการสืบพยานตามความจำเป็นแห่งคดี และเปิดโอกาสให้คู่กรณียื่นคำแถลงปิดคดีแล้ว โดยคู่กรณีได้เบิกความซึ่งมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับคำร้องและคำชี้แจง ทั้งนี้ ฝ่ายผู้ร้องได้ยื่นพยานเอกสาร รวม ๗ ฉบับ (เอกสารหมาย จ. ๑ ถึง จ. ๗) ฝ่ายผู้ถูกร้องได้ยื่นพยานเอกสาร รวม ๓๒ ฉบับ (เอกสารหมาย ล. ๑ ถึง ล. ๓๒)

๓.๑ ผู้ร้องแถลงสรุปได้ว่า

(๑) การรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ หมายความว่า รายงานการดำเนินกิจการระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยมี ระยะเวลาการจัดทำรายงานเริ่มต้นหลังปีปฏิทินที่ผ่านมา คือ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ส่วนวิธีการจัดทำรายงานให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนกำหนด คือ เป็นไปตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนินกิจการพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ โดยนายทะเบียนต้องนำรายงานดังกล่าวประกาศให้สาธารณชนทราบ ว่า ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาพรรคการเมืองแต่ละพรรคได้ดำเนินกิจการอะไร สาระสำคัญของรายงาน ดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เป็นไปตามที่กำหนดในแบบ ท.พ. ๘ ดังนั้น กำหนดเวลาที่พรรคการเมือง ต้องรายงานกิจการในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา คือ ภายในเดือนมีนาคมของปีปฏิทินถัดไป

(๒) เอกสารหมาย ล. ๑ ถึง ล. ๘ ซึ่งผู้ถูกร้องอ้างในคราวออกนั่งพิจารณาว่า เป็นการรายงานการดำเนินกิจการของพรรค ตามมาตรา ๓๕ นั้น ผู้ร้องชี้แจงกรณีดังกล่าวว่า

เอกสารหมาย ล. ๑ เรื่องการจัดตั้งพรรคถิ่นไทย เป็นเอกสารประกอบการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๓

เอกสารหมาย ล. ๒ เรื่องการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค เป็นเอกสารประกอบเพื่อขอให้นายทะเบียนพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคที่ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา ๓๓

เอกสารหมาย ล. ๓ เรื่องโครงการขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน เป็นการจัดทำโครงการและแผนงานในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๕๘

เอกสารหมาย ล. ๔ ล. ๕ และ ล. ๖ เป็นเอกสารประกอบการขอจัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งหัวหน้าพรรคถิ่นไทยต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันจัดตั้งสาขาตามมาตรา ๓๐

เอกสารหมาย ล. ๗ เรื่องการส่งข้อมูลจำนวนสมาชิกเป็นการรายงานจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมามาตามตรา ๓๔

เอกสารหมาย ล. ๘ เรื่องการรายงานเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคตามมาตรา ๓๓

เอกสารหมาย ล. ๙ เป็นการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมามาตามความหมายและองค์ประกอบของความในมาตรา ๓๕ แต่ผู้ถูกร้องได้ยื่นเอกสารตามแบบ ท.พ. ๘ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔

(๓) การที่ผู้ถูกร้องยื่นแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคถิ่นไทยตามแบบ ท.พ. ๘ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งล่วงเลยเวลาเดือนมีนาคมตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่อาจที่จะอ้างเอาประโยชน์ใดๆ จากความไม่ถูกต้องเช่นนี้ได้อีก แต่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมืองได้รับไว้แล้วนั้น เพื่อประมวลนำเสนอให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖ วรรคสอง เพื่อให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาดำเนินการกับทุกพรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การที่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งรับเรื่องดังกล่าวไว้ จึงไม่ใช่เป็นการรับเรื่องในฐานะผู้มีอำนาจทำการแทนนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จึงถือว่าวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นวันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ดังนั้น คำร้องขอให้ยุบพรรคถิ่นไทยที่นายทะเบียนพรรคการเมืองระบุชื่อนายพิจิตต รัตตกุล หัวหน้าพรรคถิ่นไทย ผู้ถูกร้องนั้น ย่อมมีความหมายเป็นที่แจ้งชัดว่า ร้องนายพิจิตต รัตตกุล ในฐานะเป็นหัวหน้าพรรคถิ่นไทย ซึ่งเป็นไปตามความในมาตรา ๓๕ ที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคถิ่นไทยและแจ้งให้นายทะเบียนทราบ จึงเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายไม่ทำให้ผู้ถูกร้องหลงต่อสู้อย่างใด

๓.๒ ผู้ถูกร้องแถลงสรุปได้ว่า

(๑) ผู้ถูกร้องได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างต่อเนื่อง และได้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ภายใต้คำแนะนำของผู้ร้องอย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งและได้รายงานกิจการต่างๆ รวม ๘ ครั้ง ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ ตามที่กฎหมายกำหนด ปราบกฏตามเอกสารหมายเลข ล. ๑ ถึง ล. ๘ ซึ่งผู้ร้องได้รับไว้ และได้ตอบรับเอกสารดังกล่าวแล้ว โดยมีสาระสำคัญถูกต้องตามเป็นจริงตามนัยของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ เมื่อผู้ร้องมิได้ทักท้วง จึงทำให้ผู้ถูกร้องเข้าใจโดยสุจริตว่า ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายและวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดแล้ว

(๒) เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องได้รับการประสานงานจากเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ร้องว่า เอกสารของพรรคตามหมายเลข ล. ๑ ถึง ล. ๘ ที่ได้ยื่นภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ นั้น ยังไม่เรียบร้อยขอให้ดำเนินการให้เรียบร้อย ผู้ถูกร้องจึงตรวจสอบเอกสารที่ขึ้นไปแล้วพบว่า เอกสารดังกล่าวมีสาระสำคัญครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด แต่มิได้แยกหมวดหมู่ให้ชัดเจน จึงได้นำสาระสำคัญจากเอกสารตามหมายเลข ล. ๑ ถึง ล. ๘ เรียบเรียงเสียใหม่ให้ครบถ้วนเป็นหมวดหมู่แล้วส่งมอบให้กับผู้ร้องเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ โดยผู้ร้องได้รับไว้ถูกต้องแล้ว อีกทั้งรับว่า เป็นเอกสารรายงานการดำเนินกิจการของพรรคตามที่กฎหมายกำหนด ปราบกฏตามเอกสารหมายเลข ล. ๕

(๓) การยื่นคำร้องของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคของผู้ถูกร้องล่วงเลยระยะเวลา ๑๕ วัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง และเป็นการยื่นคำร้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยความเป็นจริงในทางปฏิบัติ ผู้ร้องยอมรับทุกประการแล้วว่า ความได้ปรากฏต่อผู้ร้องว่า มีการจัดส่งหรือไม่ได้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้อง ตามเอกสารหมายเลข ล. ๑๕ โดยครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ เมษายน

๒๕๕๔ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ การที่ผู้ร้องอ้างว่า ความเพ่งปรากฏแก่ผู้ร้องในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และผู้ร้องใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง โดยยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จึงยังอยู่ในระยะเวลา ๑๕ วัน ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่าฟังไม่ขึ้น

(๔) การยื่นคำร้องของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคของผู้ถูกร้องนั้น เป็นคำร้องที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๐ วรรคสอง เพราะเป็นคำร้องที่ร้องผิดตัวบุคคล ซึ่งในคำร้องดังกล่าวช่องคู่ความระหว่าง นายธีรศักดิ์ วรรณสุต ประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายทะเบียนพรรคการเมือง) ผู้ร้อง กับนายพิจิตต์ รัตตกุล ผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นคู่ความในคดี โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล พรรคถิ่นไทยได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ ดังนั้น พรรคถิ่นไทยจึงเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นเพียงผู้แทนของพรรคการเมืองเท่านั้น คำร้องของผู้ร้องที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามคำร้องฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นั้น เป็นคำร้องกล่าวหาผิดตัวบุคคลอันเป็นองค์ประกอบในข้อสาระสำคัญจึงเป็นคำร้องที่ขัดต่อกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๐ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม พร้อมเอกสารประกอบและคำแถลงของผู้ร้อง คำชี้แจง พร้อมเอกสารประกอบคำชี้แจงและคำแถลงของผู้ถูกร้อง รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้จากการออกนั่งพิจารณาแล้วมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคถิ่นไทยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

ประเด็นที่สอง คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองมีปัญหาเรื่องอายุความ หรือไม่

ประเด็นที่สาม คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นคำร้องที่ร้องผิดตัว หรือไม่

พิจารณาแล้วมีปัญหาเบื้องต้นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นที่สองและประเด็นที่สามก่อนว่า คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองมีปัญหาเรื่องอายุความ และเป็นคำร้องที่ร้องผิดตัว หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

กรณีตามประเด็นที่สองที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ คำร้องจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะขาดอายุความในการดำเนินคดี นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการดำเนินการของพรรค ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบและลงลายมือชื่อในคำร้อง เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยยื่นคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ จึงเป็นการยื่นคำร้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนตาม มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติไว้ คำร้องของผู้ร้องจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องอายุความหรือไม่

ส่วนกรณีตามประเด็นที่สามที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า คำร้องของผู้ร้องไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะยื่น คำร้องผิดตัวบุคคลนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็น นิติบุคคล” และมาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการ บริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๓๕ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำ รายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ดังนั้น การที่ผู้ร้องระบุชื่อหัวหน้าพรรคถิ่นไทย ซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองว่าเป็นผู้ถูกร้อง จึงเป็นการ ถูกต้องตามที่พระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๓๕ บัญญัติไว้แล้ว

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปในประเด็นที่หนึ่งมีว่า กรณีมีเหตุที่จะ สั่งให้ยุบพรรคถิ่นไทยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน เดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึง เก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้ มีคำสั่งยุบพรรคถิ่นไทย เนื่องจากพรรคถิ่นไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ กล่าวคือ เมื่อพ้นกำหนดเวลาเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้ว พรรคถิ่นไทยไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด ที่พรรคถิ่นไทยอ้างว่า ได้ส่งรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองตามเอกสารหมายเลข ๑ ถึง ๘ และอ้างว่า เมื่อได้ รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าไม่เรียบร้อย ก็ได้จัดการแก้ไขจัดหมวดหมู่เสียใหม่ แล้วยื่นอีก เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ นั้น เห็นว่า รายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองที่ผู้ถูกร้อง ต้องทำ จะต้องเป็นไปตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด โดยนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้กำหนดแบบ ท.พ. ๘ เพื่อให้พรรคการเมืองใช้รายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคโดยแบบ ท.พ. ๘ ดังกล่าวมีหัวข้อดังนี้ ๑) การดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายพรรค ๒) การประชุมต่างๆ ตามข้อบังคับพรรค ๓) การดำเนินงานของพรรคการเมืองตามบทบัญญัติของกฎหมาย ๔) การให้ ความรู้ในทางการเมืองและเรื่องอื่นๆ แก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป ๕) สถานะทางการเงินของ พรรคในรอบปีที่รายงาน ๖) ทรัพย์สินและหนี้สินของพรรค ๗) การดำเนินงานอื่นๆ ของพรรค

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เอกสารหมายเลข ๑ ถึงเอกสารหมายเลข ๘ ที่พรรคถิ่นไทยอ้างว่าส่งให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว คือ เอกสารหมายเลข ๑ เรื่องการจัดตั้งพรรคถิ่นไทย ส่งเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เอกสารหมายเลข ๒ เรื่องการประชุมกรรมการบริหารพรรค ส่งเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ เอกสารหมายเลข ๓ เรื่องโครงการขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน ส่งเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ เอกสารหมายเลข ๔ เรื่องรายงานการประชุมกรรมการบริหารพรรค และการจัดตั้ง สาขาพรรค ๕ สาขา ส่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เอกสารหมายเลข ๕ เรื่องรายงานการประชุม กรรมการบริหารพรรค และการจัดตั้งสาขาพรรค ๒ สาขา ส่งเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๓ เอกสาร หมายเลข ๖ เรื่องรายงานการประชุมกรรมการบริหารพรรค และการจัดตั้งสาขาพรรค ๑ สาขา ส่งเมื่อ

วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๔ เอกสารหมาย ล. ๑ เรื่องการส่งข้อมูลจำนวนสมาชิกพรรค ส่งเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เอกสารหมาย ล. ๘ เรื่องการประชุมกรรมการบริหารพรรค ส่งเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔

พิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสารหมาย ล. ๑ ถึงเอกสารหมาย ล. ๘ มีสาระสำคัญ คือ เอกสารหมาย ล. ๑ เป็นเอกสารประกอบการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓ เอกสารหมาย ล. ๒ และเอกสารหมาย ล. ๘ เป็นเอกสารประกอบเพื่อขอให้นายทะเบียนพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค ตามมาตรา ๓๓ เอกสารหมาย ล. ๓ เป็นเอกสารเรื่องการขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรค ตามมาตรา ๕๘ เอกสารหมาย ล. ๔ ถึง ล. ๖ เป็นเอกสารประกอบการจัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันจัดตั้งสาขา ตามมาตรา ๓๐ เอกสารหมาย ล. ๗ เป็นรายงานจำนวนสมาชิกตามมาตรา ๓๔ เอกสารดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่ผู้ถูกร้องต้องยื่นตามกฎหมายในเรื่องนั้นๆ อยู่แล้ว และมีได้มีสาระสำคัญเป็นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ ประกอบกับพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบังคับที่ให้พรรคการเมืองต่างๆ ต้องดำเนินการจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดภายในสิ้นเดือนมีนาคมของทุกปี การที่ผู้ถูกร้องส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด (แบบ ท.พ. ๘) เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเลยกำหนดเวลาตามกฎหมายแล้ว ผู้ถูกร้องจะอ้างว่า เข้าใจโดยสุจริตว่าได้มีการยื่นแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองโดยถูกต้องแล้วหาได้ไม่ เมื่อผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ กรณีจึงมีเหตุที่สั่งยุบพรรคถิ่นไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างมากจำนวน ๑๑ ต่อ ๒ เสียง จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคถิ่นไทย

นายอิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่
ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายกระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายพันธ์ จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล ธรรม์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ